

# Капітан Галтер

Всеволод Нестайко

Тато Алика Здоровеги — крутий бізнесмен. Алик навіть так його називає — "крутато". До школи Алика привозять то на "Мерседесі", то на джипі "Черокі", то на "Ауді". І "мобільник" у Алика є. І ціла ігротека комп'ютерних ігор удома. Але так було не завжди. У дитсадок Алика ніхто не привозив. У дитсадок Алик із мамою пішки ходив. І до школи у перший клас причалапав на своїх двох. А вже десь у класі третьому почав приїжджати спочатку на старенькому "Москвичі", тоді на "Жигулях".

Розкрутився тато. Беручий виявився до бізнесу. Тепер має кілька горілчаних і молочних заводів, та ще якісь харчопереробні в різних районах області. Алик навіть до пуття не знає, які харчі переробляє його "крутато", бо сам Алик харчується головним чином бананами — дуже їх любить.

І от цього літа замахнувся "крутато" будувати "фазенду" — заміський котедж на три поверхи. Купив у задніпровському дачному селищі три дачки на березі озера, дві зніс, третю поки що лишив для будівельників, та й самим щоб було де переночувати. І почав будівництво. Була ще й четверта дача, яку запланував купити бізнесмен Здоровега, щоб увесь берег озера йому належав. Але з тією четвертою вийшла заковика. Господар дачі уперся, як то кажуть, рогом і ні за які гроші продавати свою дачу не схотів. Будиночок був блаженський, дерев'яний, збитий із якихось різноколірних дощок. Але оригінальний, незвичайний. Схожий на корабель. На другому поверсі, над верандою — наче капітанський місток. Обабіч дверей "мезоніну", як називала цей другий поверх Аликова мама, не вікна, а круглі "ілюмінатори". Над одним висів старий іржавий якір від моторного човна, над другим — рятувальне коло з написом "Мрія". А нагорі щогла з прапорцем. І ще на стіні над дверима висів невеликий дзвін на кронштейні — щоб "відбивати склянки". Господаря дачі всі називали Капітан Галтер (так він просив себе йменувати). Ходив Капітан Галтер у тільнящі й старому капітанському кашкеті з "крабом" над козирком. Дивак був, звичайно. Зранку калатав у дзвін ("одбивав склянки"), а тоді, випроставшись, дивився на озеро у саморобну підзорну трубу.

Аликів тато, загорівшись ідеєю, давав капітанові за той його "корабель" таку ціну, як за двоповерхову кам'яницю, але старий тільки сміявся, затуляючи беззубого рота долонею. Було йому років за сімдесят, але тримався він рівно, не горбився.

Тато сердився, але відступати не хотів. Він не любив, щоб його плани руйнувалися. І якось він сказав Алику:

— Слухай, синку, а ти подружився б із ним. Подейкують, він любить дітей. Може, хоч тебе послухає. Натякнеш йому, що такі дерев'яні "кораблі" горять, як солома. Мало що може трапитися. Тепер стільки пожеж. І не матиме він ні дачі, ні грошей.

— Ти що — хочеш його підпалити?! — жахнувся Алик.

— Та ти що?! Хіба я — бандит?! — засміявся тато. — Просто треба ж на нього якось вплинути. Може, щось інше придумаємо. В усякому разі, подружитися з ним тобі варто.

Й Алик пішов знайомитися з капітаном Галтером.

Капітан сидів на розкладному стільці посеред свого капітанського містка й дивився у підзорну трубу. І наспівував:

Дівчину з маленької таверни

Полюбив суворий капітан,

Дівчину з очима, як у серни,

З усмішкою, як морський туман.

— Здрастуйте, пане капітан! — чемно привітався знизу Алик.

Старий перевів підзорну трубу на Алика й усміхнувся:

— Не "здрастуйте", а "бажаю здоров'я"! Чув, як на параді міністр вітався з військами?

Алик теж усміхнувся:

— Бажаю здоров'я, пане капітан!

Капітан Галтер відклав підзорну трубу:

— О! І я тобі бажаю здоров'я! Бо коли немає здоров'я, все летить шкереберть. Ти хто такий?

— Алик.

— Здоровега? — примружився старий.

— А звідки ви знаєте? — здивувався Алик.

— Бачив у підзорну трубу, як ти біля свого татуса крутився, котрий умовляє мене продати мою "Мрію". А хіба ж можна продавати мрію?.. Сподіваюся, ти не будеш мене вмовляти?

— Н-ні... — зашарівся Алик.

— Бо я все одно не продам. Піднімайся до мене на капітанський місток.

Нагору просто з подвір'я вели круті "корабельні" сходи з поручнями. Алик, спотикаючись із незвички, піднявся до капітана.

— Ну, здоров-здоров, мічмане Здоровега! — поклав йому руку на плече старий.

— Цікаво у вас тут! — роззирався навкруги Алик.

— Життя мусить бути цікавим, — кивнув капітан. — Воно дається один раз, і жити нудно — злочин! Недарма нудьга і зневіра вважаються одним із найтяжчих гріхів. Хоча... Доля не завжди і не всім усміхається весело. Але занепадати духом ніколи не слід. Треба боротися за своє щастя.

— Скажіть, а... а ви іноземець? — запитав Алик.

— Чому? — звів брови старий.

— Ну... прізвище таке — Галтер.

— Ніякий я не іноземець!.. З козацького роду я. Справжнє моє прізвище Заблуда. Та якщо для козака Заблуда — звичайнісіньке собі прізвище, то для капітана воно якесь не дуже милозвучне і навіть із прихованим негативним змістом — не туди, мовляв, корабель повести може. От я й добрав собі псевдонім на англійський манір — Галтер. А у тебе прізвище для капітана саме годяще — капітан Здоровега!.. Звучить!.. Ти теж, мабуть, козацького роду?

— Не знаю. — знизав плечима Алик.

— Ти ким хочеш стати?

— Не знаю. — знову знизав плечима Алик. — Може, футболістом. київського "Динамо". А може, бізнесменом... як тато.

— А моряком не хочеш? — примружився капітан Галтер.

Алик відчув ніяковість. Сказати капітанові "ні" було незручно, і він невиразно промимрив:

— Я... якимось не думав.

— Як не думав, значить, не хочеш, — зітхнув капітан. — Я у дитинстві просто марив отим морем. Які сни мені про море снилися!.. Та й тепер сняться. І справді, скільки всього цікавого у морському житті!.. Взяти хоча б Бермудський Трикутник, де безслідно зникло безліч кораблів. І літаків теж. А скільки таємничих загадкових істот живе у морях та океанах! І в озерах теж. Про Нессі чув?

— Та, що в озері Лох-Несс начебто живе?

— Не начебто, а достеменно живе! — вигукнув капітан. — Десятки незаперечних свідчень і доказів. А ось що ти знаєш про наше озеро?

— А що — тут теж якимось чудовисько живе? — посміхнувся Алик.

— Смійся-смійся!.. Нічого ти не знаєш!.. Думаєш, це звичайне озеро?

— А що в ньому незвичайного?

— Хоча б те, що воно підземною протокою з'єднане з Дніпром. Так само, як озеро Лох-Несс із морем. Рівень води у нашому озері такий самий, як у Дніпрі. Коли у Дніпрі рівень води підвищується, то і в озері підвищується. Коли у Дніпрі нижчає, то і в озері нижчає. Озеро наше зв'язане з Дніпром, Дніпро впадає у Чорне море, а Чорне море зв'язане зі Світовим океаном.

Алик знов посміхнувся:

— Отже, пірнувши у наше озеро, можна під водою пропливти до Чорного моря, а тоді через Босфор — Дарданелли, а тоді через Суецький канал і...

— І в озеро Лох-Несс, яке зв'язане зі Світовим океаном! — підхопив капітан Галтер.

— То ви хочете сказати, що Нессі може припливти у наше озеро?

— Теоретично — так! Але практично будуть значні труднощі зі шлюзуванням, особливо у наших дніпровських водах. А ти гадаєш, що нічого загадкового в нашому озері нема?

— А ви думаєте, є?

— Не думаю, а знаю! — впевнено сказав капітан.

— Що ж? — поцікавився Алик.

— Про чудовисько не скажу, а от русалка в озері живе.

— Яка ще русалка!.. Казки розказуєте.

— От ти невірний Хома! У казках, дорогий мій мічмане, все правда, передбачення, втілена у слово мрії. Від летючого корабля до чарівного ока — телевізора. А тепер узагалі таке відбувається, що жодному казкареві не снилося. Чи міг який-небудь казкар придумати комп'ютер із мільйонами операцій за секунду? А клонування живих

організмів? А інопланетних прибульців, існування яких майже доведено?.. Скільки ще тих таємниць неймовірних!.. А ти кажеш, що якась звичайнісінька русалка — це казка.

— А ви її бачили, ту русалку?

— Авжеж, бачив! Я її підгодовую навіть іноді. Бананами. Вона банани дуже любить. Капітан говорив цілком серйозно, без тіні посмішки.

— Банани, кажете, любить? — перепитав розгублено Алик.

— А що? Думаєш, тільки ти банани любиш? Бачив, як ти їх наминаєш. Спробував би ти самою сирою рибою та водоростями харчуватися!

— Лапшу ви мені на вуха вішаєте! — спробував утриматися на матеріалістичних позиціях Алик.

— Ображаєш! — насупив брови капітан. — А хочеш сам на русалку подивитися?

— Як це? — розгубився Алик.

— Тільки, звичайно, увечері, як місяць на небо впливе. Нині місяць саме у півпівні — видно буде чудово. Зможеш до мене прийти рівно о десятій? Пізніше тебе батьки не пустять.

— І ви мені покажете русалку? — недовіжливо спитав Алик.

— Якщо ти бананів принесеш штуки зо три, не менше.

— Ви це серйозно? — спитав Алик.

— Абсолютно!.. Ти тільки батькам про русалку поки що не кажи. Бо вони теж захочуть подивитися на неї і тільки налякають бідненьку. А як побачиш, тоді й розкажеш.

Додому Алик прибіг збуджений і веселий.

— Що? Невже домовився?! — радісно запитав тато.

— Ні! Але дядько дуже цікавий. Я до нього о десятій вечора піду. Він мені щось цікаве покаже.

— Ну, давай-давай! — похитав головою тато. — Закомпаніруйся, як каже наша бабуся, з цим диваком гарненько. Це буде корисно.

Мама скривилась, але заперечувати не посміла.

З бананами теж проблем не було. Алик узяв не три, а п'ять штук.

— О! Молодець! — весело зустрів його капітан Галтер. — А я, грішним ділом, думав, що не прийдеш, не пустять батьки. Все-таки пізнувато. Ну, ходімо покладемо банани для русалки.

І Алик із капітаном пішли до берега і поклали банани на місток-кладку, з якої капітан ловив рибу.

— Я називаю цей місток "притика", тобто причал. Сюди причалюють кораблі мого дитинства, моєї мрії... А ми з тобою піднімемось на капітанський місток і будемо чекати.

Хвилини за десять нетерплячий Алик спитав:

— Ну, де ж ваша русалка?

— Наберись терпіння! Мовчи та диш, як казав мій дідусь! — усміхнувся капітан Галтер.

Минуло ще хвилин десять. Капітан для чогось увімкнув ліхтарика, спрямувавши промінь на "притику". Хоча місяць освітлював і берег, і озеро. Кумкали жаби, й набридливі комарі раз у раз впивалися Алику то в чоло, то в руки, то в щоки... Алик мовчки відмахувався.

І раптом... Раптом із води біля "притики" вигулькнула голова дівчини з довгим волоссям. Дівчина була така гарна, що Алик аж рота роззявив. У животі в нього кілька побігли холодні бульбашки, як від газованої води.

Дівчина однією рукою взяла банани, а другу приклала долонею до рота, а тоді помахала їм, дякуючи. І занурилась у воду, а за мить над водою мелькнув риб'ячий хвіст і теж зник — тільки жмурки на воді лишилися.

— Ну, бачив? Переконався? — спитав капітан.

— Ба-бачив! — пробелькотів Алик.

— Ти знаєш, — зітхнув капітан, — я подумав, що батькам, мабуть, не варто розказувати про русалку. Твій тато такий спритний, що захоче виловити її сіткою. Пропаде сердешна. Скажеш, що я тобі відкрив таємницю про підводну протоку, яка з'єднує озеро з Дніпром. Тому, мовляв, і риба велика запливає.

Так Алик і вчинив.

Після цього Алик таки по-справжньому подружився з капітаном Галтером. Всі дні проводив у нього. Старий весь час розказував хлопцеві захопливі морські пригоди, учасником або свідком яких він був. Алик слухав, роззявивши рота. Але якось капітан розказав пригоду, яка здалася Алику дуже знайомою. І раптом Алик згадав — та це ж із книжки Бориса Житкова "Морські історії", яку він два місяці тому читав. Хлопець несміливо натякнув капітанові на схожість сюжетів. Старий знітився, почервонів і раптом рішуче махнув рукою:

— А! Більше не морочитиму тобі голови. Пробач, ніякий я не капітан, а пенсіонер-бухгалтер. От звідки і мій псевдонім — Галтер. Змалку я страшенно мріяв стати моряком, капітаном далекого плавання. Але здоров'я підвело. Всю юність я проплавав по лікарнях. До того ж я дальтонік, не розрізняю червоного і зеленого кольорів, плутаю їх. А капітан мусить розрізняти кольори обов'язково. Бо існує світлова морська сигналізація. І, сплутавши кольори, можна наробити великої біди. Особливо в тумані... Все життя я тільки мріяв про море, книжки читав, сувеніри збирав. А коли вийшов на пенсію, збудував собі оцей корабель-дачку й тішуся, як дитина. Пробач, мічмане Здорового, що я тебе душив!.. Хотів, щоб і тобі цікаво було. Згодом я збирався тобі правду відкрити, але ти мене випередив.

— І русалка теж несправжня? — тихо спитав Алик.

Старий зітхнув:

— Несправжня, дорогий мій!.. Це наша сусідка з протилежного берега, з якою я дружу. Умовив її за три банани зіграти русалку. Вона спортсменка-аквалангістка. На десятки метрів із трубкою пірнати може. От і припливла з того берега попід очеретом, як я їй ліхтариком підморгнув. А тоді ластом, наче хвостом, по воді хвицнула. Дуже натурально вийшло. Я і сам майже повірив... Ти вже не ображайся на мене, мічмане!..

Алик не образився. Як не дивно, капітан Галтер став йому ще миліший і симпатичніший.

Спочатку Алик розповів усе мамі. Мама в нього добра і чуйна. Її дуже схилювала історія старого бухгалтера. А тоді вони вдвох напосіли на тата.

Тато спершу невдоволено крутив носом — важко йому було відмовлятися від задуманого, — а тоді махнув рукою:

— Та хай уже лишається сусідою ваш морський бухгалтер зі своїм сухопутним кораблем!..

Тепер Алик Здоровега хоче стати моряком, капітаном далекого плавання.